

ПРОБЛЕМИ ЗАКОНОДАВЧОГО РЕГУЛЮВАННЯ КРЕДИТНОГО РИНКУ УКРАЇНИ

Ягодіна А.

Національний університет харчових технологій

Перехід України до ринкових відносин у сфері організації та функціонування господарства вимагає, у свою чергу, приведення законодавства у відповідність до потреб ринкової економіки. Враховуючи дію економічних законів ринку, слід зазначити, що саме на банківську кредитну та грошову системи покладено роль ланки, яка забезпечить розвиток країни в цілому.

Характерною ознакою ринкової економіки є високорозвинена і розгалужена кредитна система, а тому провідна роль у вирішенні багатьох проблем належить саме кредитним відносинам та банкам. Це пояснюється не лише збільшенням їх ролі в розвитку економіки, але й наявною можливістю швидко і ефективно реагувати на впровадження нових механізмів господарювання.

В той же час однією з проблем здійснення реформування та становлення фінансово-кредитного механізму, а отже розвитку банківської системи в цілому, є досить висока ризикованість кредитних операцій. Це обумовлено недостатньою

теоретичною розробленістю питань захисту інтересів кредитора від кредитних ризиків, незадовільною фінансово-кредитною політикою, неналежним станом суб'єктів підприємництва, невисокою кадровою підготовкою працівників банківської системи. Ситуація, яка склалася в банківській сфері свідчить, що вони зазнають фінансового краху в зв'язку з надзвичайно ризикованою кредитною політикою. Зараз основна причина банкрутств банків — неповернення раніше виданих кредитів. За наявними даними більше половини виданих сум неповністю чи невчасно повертаються позичальникам. Усі зусилля банку, щодо повернення кредитів зводяться нанівець через недосконалість нашого законодавства, тому застосовувані в даний час і рекомендовані заходи щодо запобігання кредитних ризиків зводяться до того, щоб не допускати неповернення позички.

Однією з найприбутковіших операцій комерційного банку є кредитування. Однак завжди поряд з великими прибутками знаходяться великі ризики, що пов'язані з втратою чи недотриманням цих прибутків.

Один із найважливіших принципів банківського кредитування полягає у поверненні кредиту у чітко обумовлені строки. Дотримання цього принципу є запорукою успішної діяльності банку. Цілком очевидно, що при наданні кредиту перед банком постає проблема невизначеності щодо того чи буде його повернуто вчасно, і більше того, чи буде його повернуто взагалі. Звідси випливає, що основним завданням банку при наданні позики є перетворення невизначеності в ризик і його мінімізація.

Основним головним болем фінансистів є проблемні кредити, частка яких за даними Асоціації українських банків (АУБ) складає біля 1,8 млрд. грн. від усього кредитного портфеля 4,2% [1]

Для порівняння — у Європейських банках вважається максимально допустимий рівень до 2%. Детальний аналіз кредитного портфеля комерційних банків показує, що швидше за все зростають обсяги довгострокових кредитів. За словами фахівців частка середньо і довгострокових кредитів у загальному кредитному портфелі банків сягає вже рівня 23-25%. Для самих банкірів ця тенденція означає збільшення кредитних і валютних ризиків. Аби вони не досягли критичного рівня, державі необхідно оперативно вносити зміни в чинне законодавство.

Захист прав кредиторів на сьогодні — питання стратегічне. Адже кожен суб'єкт господарювання може бути як боржником, так і кредитором. Крім того, практично всі підприємства стикаються з проблемами неповернення боргів. Чинні ж закони і в першу чергу Закон «Про відновлення платоспроможності боржника», «Про реєстрацію закладеного майна», «Про виконавче провадження» не дозволяють кредитору ефективно відстоювати свої права.

Банкам необхідно на даному етапі, по-новому налагоджувати стосунки із страховими компаніями, оскільки банки мають великий вплив на становлення дійсно професійного страхового бізнесу в Україні, але для цього страхові компанії необхідно розглядати як найближчих партнерів банків в кредитній діяльності. Ігнорування цього шляху мінімізації кредитного ризику призвело до значних втрат у фінансово-кредитній системі України.

Не обійтися вітчизняним банкам і без якісної законодавчої бази, в якій необхідно змінити загальну ідеологію роботи з заставним майном. Нинішнє законодавство залишає за боржником пріоритет відновлення платоспроможності над стягненням застави з боку кредитора. А це призводить до того, що ба-

гато підприємств просто оголошують себе банкрутами аби не повертати кредити і заставне майно.

При врахуванні кредитного ризику слід обов'язково звернути увагу на його зв'язок із валютним ризиком, бо в умовах коливання курсу валют значним джерелом проблемних кредитів є саме сфера кредитування експортно-імпортних операцій суб'єктів господарської діяльності.

Отже комерційним банкам варто запропонувати наступні рекомендації щодо удосконалення процесів регулювання кредитного ринку:

- створити підрозділ з оцінки заставного майна, а експортні оцінки приймати як допоміжну інформацію;

- максимальна сума кредиту повинна залежати від ліквідації застави, тобто від суми, і в яку можна перетворити заставу в найкоротший час (1-2 місяці) з урахуванням процентних витрат по реалізації застави та юридичних витрат;

- щоб усунути валютні ризики для позичальника — не надавати кредити позичальникам у валюті, в якій вони не отримують основний дохід.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Рейтинг проблемності кредитних портфелів. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://real-economy.com.ua/publication/ratings/43756.html>

Науковий керівник: Омельченко К.Ю.